

Bromölla kommun
kommunstyrelsen@bromolla.se

2019-01-18
1 (21)
Dnr-405-2018:6467

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Humleskolan i Bromölla kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Humleskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Humleskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar utvecklingen av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete kopplat till undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att skolan behöver säkerställa att undervisningen som ges är målfokuserad och att lärarna gör tydliga kopplingar i sin undervisning till läroplanens mål

Trygghet och studiero

Skolan har i hög utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor skapar förutsättningar för lärare att kvalitetssäkra sina betyg för att säkerställa likvärdiga bedömningar.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 27 maj 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 156 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 405-2018:6467) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för Skolinspektionens kvalitetsbedömningar:

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning,

Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

De övergripande skälen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektor vid Humleskolan skapar en god grund för utveckling av undervisningen och genomför ett strukturerat arbete med att följa upp och analysera skolenhetens resultat. Vidare visar granskningen att rektor leder och organiserar det pedagogiska arbetet med fokus på kunskaps- och värdegrundsuppdraget. Granskningen visar dock att ett strategiskt jämställdhetsarbete med tydlig koppling till undervisningen saknas. Skolinspektionen bedömer att rektor bör inleda ett utvecklingsarbete vad gäller strategiskt jämställdhetsarbete kopplat till undervisningen. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de underlag myndigheten samlat in under besöket.

Uppföljning och analys

Skolinspektionens granskning av Humleskolan visar att rektor har ett strukturerat arbete när det gäller att följa upp och analysera skolenhetens kunskapsresultat. Rektor och lärare berättar i intervjuer att analyser av kunskapsresultaten genomförs vid två tillfällen om året. Utifrån analysen av resultaten beslutar skolledningen vilka utvecklingsområden som ska prioriteras. Rektor uppger i intervju att utvecklingsarbetet dokumenteras i skolans utvecklingsplan.

Av inkommen dokumentation samt i intervju med rektor, lärare och skolans elevhälsa framkommer att uppföljningen av värdegrundsarbetet sker genom elevenkäter, möten med arbetslag, elevhälsa samt elevrådsmöten. Rektor följer även upp värdegrundsarbetet i undervisningen vid medarbetarsamtal och lektionsbesök. Uppföljning sker dessutom genom arbetet med skolans likabehandlingsplan vilken omfattar såväl ordningsregler som skolans demokratiska uppdrag. Planen följs upp och revideras i slutet av varje läsår och utifrån analysen identifieras åtgärder kring exempelvis trygghet. Rektor, lärare och elevhälsa säger i intervjuer att utvärdering av kunskapsresultat och värdegrundsarbete leder till fördelning och omfördelning av resurser, främst personella, utifrån elevernas behov. I samråd med elevhälsan fattar rektor beslut om vilka åtgärder som ska vidtas.

Pedagogiskt ledarskap

Granskningen visar att rektor leder och organiserar det pedagogiska arbetet och ger lärarna förutsättningar att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra.

Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor samt av inkommen dokumentation framgår vidare att skolan har en planering och mötesstruktur. Eleverna har både klassråd och elevråd. Rektor styr vissa mötesformer med frågeställningar om undervisningen, vilka i sin tur sedan ska mynna ut i pedagogiskt lärande. Arbetslagsmöten och elevhälsans möten har fokus på elevfrågor och undervisning. Det finns exempelvis en uttalad struktur för lektioner som varje lärare ska följa. Rektor följer upp att skolans arbetssätt tillämpas genom att ta del av protokoll från de olika arbetslagens möten och lektionsbesök. I intervju med rektor framkommer att skolledningen ser det som en utmaning att få alla lärare att tillämpa skolans arbets- och förhållningssätt. Granskningen visar att det finns en rutin med mentor- och handledningssamtal för introduktion av obehöriga och nyanställda lärare. Intervjuade lärare och rektor uppger i intervjuer att rutinen är ny och ännu inte fungerar fullt ut.

Strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete som leds av rektor och är kopplat till undervisningen. I intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor framkommer att det saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete som utgår från skolans behov. Av intervjuer med lärare och rektor framgår att jämställdhet visserligen ingår som en del av skolans värdegrundsarbete och vid intervjuer med elever, lärare samt vid en lektionsobservation ges exempel på hur jämställdhet, på förekommen anledning, tas upp i undervisningen. Det framgår dock av elevintervjuer att det finns elever som upplever att flickor och pojkar behandlas olika i skolan. Av intervjuer med lärare och rektor framgår dels att det inte görs någon analys av skillnaden mellan pojkar och flickors resultat, att medvetenhet om elevers upplevelse av jämställdhet saknas samt att det saknas samsyn kring jämställdhetsbegreppet. Detta beskrivs nedan i avsnittet Utvecklingsområde.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

- Att rektor leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete kopplat till undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att det saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete som är kopplat till undervisningen och som leds av rektor.

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att

motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Det framgår vidare att hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har också ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.¹

Av insända dokument framgår att rektor följer upp skolenhetens kunskapsresultat på elev-, klass- och årskursnivå. I sin analys av kunskapsresultaten uppmärksammar rektor skillnaderna i flickor och pojkars resultat. Dock saknas en analys av vad skillnaden beror på och vilka förbättringsåtgärder skolan behöver vidta för att främja pojkars kunskapsutveckling.

I intervjuer med elever och lärare ger de exempel på hur jämställdhetsarbete kan förekomma i undervisningen i ett par ämnen. Vid en av de lektionsobservationer Skolinspektionen genomfört vid besöket problematiserar läraren tillsammans med klassen en uppgift utifrån ett könsperspektiv. Några elever berättar att de upplever att det är skillnad mellan hur pojkar och flickor bemöts i skolan och ger som exempel att pojkar oftare blir tillrättavisade under lektionstid medan att flickor "kommer undan." I intervjuer med lärare framkommer visserligen att jämställdhet på förekommen anledning kan komma upp i undervisningen men att det inte pågår något övergripande strukturerat jämställdhetsarbete på skolan. Någon lärare ger exempel på undervisning med öppna, processinriktade uppgifter för att på så sätt göra undervisningen lättare för gruppen pojkar. Vidare berättar lärare att skillnaden mellan pojkars och flickors resultat har uppmärksammats av skolan men inte diskuterats eller analyserats skolgemensamt och med koppling till undervisningen. I intervju med rektor framkommer att skolan gör insatser för pojkar med låga meritvärden men att skolan

¹ Förordningen (SKOLFS 2010:37 om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning 2.8 Rektorns ansvar.

saknar jämställdhetsperspektivet och likvärdighetsaspekten i analysen av resultaten. Rektor berättar vidare att det inte pågår något strategiskt jämställdhetsarbete i skolan som är kopplat till undervisningen. Representanterna för skolans elevhälsa berättar att de har deltagit i en av Skolverkets utbildningar om jämställdhet. Rektor säger vidare att det saknas en samsyn i skolan av jämställdhetsbegreppets innebörd.

Av Skolverkets offentliga statistik ² såväl som skolans egna sammanställningar framgår att det finns en stor diskrepans mellan flickors och pojkars kunskapsresultat på skolan, och denna skillnad är konstant över tid. Till exempel skiljde det vårterminen 2018 50,3 meritvärdespoäng mellan flickors och pojkars genomsnittliga meritvärde i årskurs 9. Vad gäller behörighet till nationellt program nådde 86 procent av flickorna och 69 procent av pojkarna behörighet.

På Skolenkätens enkätfråga våren 2018 till elever i årskurs 9 ”I min skola pratar vi om jämställdhet mellan könen” var medelvärdet 4,8. Medelvärdet för samtliga deltagande skolenheters elever i åk 9 var 5,3. På samma fråga till den pedagogiska personalen var medelvärdet 7,0 medan medelvärdet för samtliga skolenheters deltagande pedagogiska personal var 8,3. På frågan till vårdnadshavare ”Jag upplever att mitt barns klasslärare/mentor ger killar och tjejer samma förutsättningar” var medelvärdet 7,8 medan det var 8,5 för samtliga deltagande vårdnadshavare.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektor följer upp undervisningen utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Detta arbete bör ta sin utgångspunkt i rektors analys av de stora skillnaderna mellan pojkars och flickors kunskapsresultat och hur dessa kan kopplas till undervisningen. Rektor behöver också se till att det som framkommer i uppföljningen påverkar planering och genomförande av undervisningen. Det kan till exempel handla om att rektor följer upp att de moment som ges inom ramen för kursplanens centrala innehåll, både avseende sakinnehåll och undervisning, visar en bredd av erfarenheter och perspektiv, eller om att följa upp att lärarna aktivt speglar läroplanens värderingar kring jämställdhet i sin undervisning. ³

² Se www.skolverket.se/skolutveckling/statistik

³ Håkansson, J. & Sundberg, D. (2014) *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*, Stockholm: Natur & Kultur, s. 104–105.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för Skolinspektionens kvalitetsbedömningar:

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav.

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att undervisningen huvudsakligen främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden men att det finns variationer mellan lärare och ämnen. Granskningen visar att eleverna ges ett aktivt lärarstöd och att lärarna har höga förväntningar på eleverna och visar tillit till deras förmåga att lära sig. Vidare framgår av granskningen att eleverna ges viss möjlighet att reflektera över sitt lärande och delta i planering, företrädesvis i några ämnen. Skolinspektionen bedömer att rektor bör inleda ett utvecklingsarbete vad gäller målfokuserad och strukturerad undervisning. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de underlag myndigheten samlat in under besöket.

Varierad undervisning och aktivt lärarstöd

Skolinspektionens granskning av Humleskolan visar att undervisningen mestadels är varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Vid flertalet av de lektionsobservationer Skolinspektionen genomförde vid besöket arbetade eleverna med samma uppgifter men utifrån sina förutsättningar. Lärarna var aktiva och följde elevernas arbete genom att cirkulera i klassrummet eller följa elevernas arbete via den digitala plattformen. Majoriteten av lektionerna genomfördes med variation av arbetssätt och lärarledda genomgångar med eleverna en och en eller i ett öppet samtal. Samtliga observerade lektioner avslutades hastigt, i något enstaka fall med en kort sammanfattning av lektionen och i något fall med någon typ av information.

Granskningen visar att eleverna oftast arbetar varierat såsom individuellt, i par och i grupp samt att lärarna anpassar undervisningen utifrån elevernas olika förutsättningar. För att eleverna ska förstå skriver lärarna exempelvis stödord på tavlan, fångar upp och gör omtag när de märker att eleverna behöver repetera. Eleverna berättar att lärarna går runt i klassrummet och hjälper de som behöver men

att feedback även sker via den digitala plattformen. Någon elev ger exempel på val av arbetssätt utifrån sitt intresse och behov.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningens struktur behöver utvecklas. Av intervjuer med elever, elevhälsa, lärare och rektor framkommer att det skiljer sig åt mellan lärarna om de förklarar läroplanens mål och syfte i relation till lektionsinnehållet. Flertalet av de intervjuade eleverna säger att lektionerna avslutas hastigt utan sammanfattning och att de inte brukar prata om vad de lärt sig under lektionen. Detta beskrivs nedan i avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Eleverna stimuleras och utmanas i huvudsak

Granskningen visar att eleverna i huvudsak stimuleras och utmanas utifrån varje elevs behov och förutsättningar.

De intervjuade eleverna uppger att de flesta lärare vet vilka elever som har lätt eller svårt med uppgifter och att lärarna förklarar, hjälper och motiverar elever att komma vidare. Eleverna berättar att det oftast finns utmanande och svårare uppgifter att få och ger som exempel böcker med olika svårighetsgrad och att det finns uppgifter med olika svårighetsgrad på den digitala plattformen där läraren snabbt kan ge utmaningar kopplade till ett område eller en uppgift. Eleverna säger dessutom att flertalet lärare ger positiv feedback, inte bara pekar på fel, för att på så sätt stimulera eleverna i skolarbetet. I intervjuer med lärare framkommer att några arbetar med att skapa öppna uppgifter och ett öppet klassrumsklimat för att alla elever ska stimuleras att ställa frågor och arbeta utifrån den egna förmågan och målsättningen. Flera lärare ger exempel på hur uppgifter anpassas i svårighetsgrad men säger också att de har svårt att motivera vissa elevgrupper. Rektor och elevhälsans representanter berättar att lärarnas förväntningar på eleverna varierar men är generellt höga. Elevhälsans arbete är främst kopplat till elever som har svårigheter med skolarbetet men rektor säger att skolan arbetar för att bli ännu bättre på att stimulera och ge utmaningar till de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Granskningen visar även att eleverna får möjlighet att pröva olika strategier för att lära sig att reflektera kring sitt lärande. Eleverna berättar att de får diskutera hur de lär sig bäst vid utvecklingssamtalen och med sin mentor och att de löpande kan se sin kunskapsutveckling på den digitala plattformen.

I Skolenkäten för elever i årskurs 9 vårterminen 2018 ligger medelvärdet på 6,6 jämfört med 6,8 för samtliga deltagande årskurs 9 elevers, gällande frågor om utmaningar och stimulans.

Vid en majoritet av de besökta observerade lektionerna såg Skolinspektionen uppmuntrande och motiverande dialoger mellan lärare och elever samt att eleverna arbetar med samma uppgift men utifrån sina förutsättningar.

Reflektion och delaktighet

Granskningen visar att eleverna är delaktiga i planering och utvärdering. Flera av de intervjuade eleverna ger exempel på hur de får vara med och planera arbetsområden, innehåll och ibland lektioner och att det sker kontinuerligt i vissa ämnen men mer sällan i andra. Eleverna uppger dock att det är endast i ett fåtal ämnen de utvärderar lärarnas undervisning i samband med lektioner. Lärarna berättar i intervjuer att elever ofta kan välja redovisningsformer. Några lärare säger att de frågar eleverna om en uppgift varit för svår eller för lätt och att återkopplingen från eleverna är värdefull. Samtliga lärare utvärderar sin undervisning i slutet av läsåret och flera lärare tar med elevernas synpunkter som grund för kommande läsårsplanering. Elevhälsans representanter berättar att de känner till att lärarna utvärderar sin undervisning.

Rektor uppger i intervju att eleverna är delaktiga i planeringen av redovisningar och examinationer och att rektor förväntar sig att alla lärare har med utvärdering och reflektion som en naturlig del av undervisningen. Rektor säger att eleverna använder de digitala plattformarna för att reflektera över sitt eget lärande. Rektor berättar vidare att metoderna för elevreflektion skiljer mellan lärarna och att det finns de som väver in reflektion i planeringen.

I Skolenkäten för elever i årskurs 9 vårterminen 2018 ligger medelvärdet på 5,7 jämfört med 5,3 för samtliga deltagande årskurs 9 elevers, gällande frågor om delaktighet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att skolan behöver säkerställa att undervisningen som ges är målfokuserad och att lärarna gör tydliga kopplingar i sin undervisning till läroplanens mål

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Skolinspektionens granskning visar att det finns ett behov av att utveckla undervisningens struktur genom att tydliggöra syftet med undervisningen i förhållande till målen i läroplanen och genom sammanfattande lektionsavslut. Under de lektioner som Skolinspektionen observerar förekommer få exempel på att undervisande lärare gör kopplingar till målen i läroplanen och genomför sammanfattande lektionsavslut. Enligt de intervjuade eleverna skiljer det sig åt mellan lärarna om de förklarar läroplanens mål och syfte i relation till lektionsinnehållet. Eleverna ger exempel på något ämne där lärare mer regelbundet berättar läroplanens mål och syfte, exempelvis inför ett projekt eller nytt område. Eleverna ger flera exempel på lärare och ämnen där kunskapskrav och läroplan sällan eller aldrig tas upp och de berättar att det då är svårare att arbeta och förstå vad som ska göras. Eleverna uppger vidare att endast ett fåtal lärare lägger ut information om de olika kunskapskraven och bedömningsnivåerna på den digitala plattformen. Av intervjuerna med lärare framgår att lektionsstrukturen skiljer sig åt. Någon lärare uppger att kursmålen och lektionssyftet presenteras för eleverna vid varje lektion medan flertalet lärare säger att de inte arbetar så strukturerat under lektioner. Intervjuade representanter för elevhälsan uppger att de i samband med lektionsbesök har sett att det varierar i vilken utsträckning lärare strukturerar sina lektioner. Rektor berättar i intervjun att det generellt behövs ett bättre ledarskap på lektionerna och säger att lektionsstrukturen skiljer sig åt både mellan ämnen och lärare. Rektor säger att det finns lärare som systematiskt strukturerar, planerar och genomför sina lektioner med koppling till läroplan och syfte, och de som inte gör det. Rektor säger vidare att skolledningen inte gett något direktiv till lärarna gällande struktur med koppling till läroplan och mål i undervisningen men att en framtiden gemensam struktur finns.

Vad gäller sammanfattande lektionsavslut så saknar majoriteten av de observerade lektionerna ett tydligt avslut där läraren sammanfattar lektionen. Flertalet av de intervjuade eleverna säger att de inte brukar prata om vad de lärt sig under lektionen och ger exempel på att lärare vanligtvis ger dem möjlighet att avsluta den uppgift de håller på med och ger kort information om kommande aktivitet och att lektionen sedan är slut. Intervjuade lärare ger olika exempel på hur de avslutar lektioner och ett sätt är att de berättar för eleverna om kommande lektion och vad som är dagens nästa aktivitet. Ingen lärare berättar enligt de intervjuade eleverna, något om vad de lärt sig under lektionen eller vilket syfte lektionen haft. Lärarna uppger att de avslutar lektionerna med en framåtblick och samtliga intervjuade lärare säger att de kan bli bättre på att ge lektionerna sammanfattande avslut. En lärare ger exempel på att lektionen avslutas med koppling till läroplanen och lektionens innehåll vid lektionsavslutet. Representanter för elevhälsan bekräftar att det inte finns någon gemensam lektionsstruktur som tillämpas av samtliga undervisande lärare och att de

vid lektionsbesök ser lektioner utan tydliga avslut. Rektor uppger att skolan behöver arbeta generellt med att få ett bättre ledarskap på lektionerna och att lärarna kommit olika långt i sin egen utveckling gällande att arbeta med lektionsstruktur.

En viktig del i en undervisning som är välstrukturerad och organiserad är att läraren ser till att det finns en struktur på lektionerna, som innefattar introduktion, genomförande och en uppföljande avslutning ⁴. Syftet med avslutningen är att läraren sammanfattar undervisningens olika delar och relaterar eller återknyter till syftet med lektionen/arbetsområdet för att innehållet ska uppfattas som meningsfullt för eleverna och för att eleverna ska vara medvetna om var de befinner sig i sitt lärande ⁵.

Mot denna bakgrund rekommenderar Skolinspektionen rektor att prioritera arbetet med att utveckla undervisningens struktur för att tydliggöra syftet med undervisningen i förhållande till målen i läroplanen. I detta ingår att läraren genom ett sammanfattande lektionsavslut följer upp med eleverna om syftet med lektionen har uppnåtts.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: skolan har i hög utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero.

Författningsstöd för Skolinspektionens kvalitetsbedömningar:

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att skolans arbete med att skapa trygghet och studiero är välfungerande.

Skolinspektionens granskning visar att Humleskolan bedriver ett välfungerande arbete för att säkerställa trygghet och studiero på skolan. Av inkommen dokumentation och i

⁴ William, D. (2013) Att följa lärande – formativ bedömning i praktiken, Lund: Studentlitteratur

⁵ William 2013; Håkansson, J & Sundberg, D (2012) Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning, Stockholm: Natur & Kultur.

intervjuer med samtliga grupper framgår att det finns ett medvetet arbete för att skapa trygghet och studiero i skolan. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Det finns ett gemensamt arbete för att skapa trygghet för eleverna i skolan

Granskningen visar att det finns ett gemensamt arbete för att skapa trygghet och att detta arbete bygger på ett gemensamt förhållningssätt hos skolans personal. I intervjuer med elever framkommer att de känner sig trygga i skolan. Eleverna berättar att de vuxna i skolan finns ute bland eleverna på raster och att varje del av skolan har en extra person anställd, en så kallad hemvärd. Eleverna säger att de alltid kan säga till en vuxen när något händer. Eleverna berättar att det förekommer stölder i skolan men att skolan arbetar internt och externt för att komma tillrätta med problemen.

Av inkommen dokumentation framgår att skolan genomför en elevenkät där frågor om upplevd trygghet och studiero ingår. Utifrån en analys av enkätresultatet vidtar skolan ändamålsenliga åtgärder. I intervjuer med lärare framkommer att de är observanta om någon elev är ensam, att de alltid har dörren till arbetsrummet öppen för att på så sätt se vad som händer i korridoren. Lärarna uppger vidare att skolan genomför trygghetsvandringar. Som exempel på trygghetsskapande förbättringar som skolan genomfört utifrån de senaste kartläggningarna, säger lärarna att situationen i och kring omklädningsrummen setts över och att det idag finns fler enskilda omklädningsrum och ökat bemanning vid in- och utsläpp till idrottshallen. Lärarna berättar vidare att de vuxna i skolan i betydligt högre grad än tidigare är ute bland eleverna på rasterna. Lärarna berättar även att skolan haft en årskursövergripande temadag kopplad till trygghet.

I intervju med skolans rektor framkommer att skolan tar tag i de otrygga händelser som uppkommer. Rektor berättar vidare att skolan arbetar åtgärdande och förebyggande med de otrygga delar som personalen får kännedom om, exempelvis genom elevenkäter, trygghetsvandringar och via elevrådet som också gjort en kartläggning av skolans trygghet.

Det finns ett gemensamt arbete för att skapa studiero

Granskningen visar även att det finns gemensamt arbete med att skapa studiero. Elever säger i intervjuer att det ofta är studiero och att det fungerar bra på lektionerna. De berättar vidare att lärarna säger till elever som skapar oro och att det finns gruppum för elever som vill sitta i fred och arbeta. Eleverna berättar att studieron kan variera och att det finns tillfällen när lärare inte alltid lyckas skapa

studiero i klassrummet. Några elever berättar att de har ett öppet klassrum och att det ibland medför att klassen störs av att andra rör sig i korridoren. Vid majoriteten av de lektioner Skolinspektionen observerade hade eleverna studiero och arbetade koncentrerat.

I intervjuer med lärarna, elevhälsans representanter och rektor framkommer att skolan har ett gemensamt förhållningssätt i syfte att bidra till studiero. Det innebär, säger lärarna, att ha höga förväntningar på eleverna, tydlighet i förhållningssätt, arbeta med respekt för varandra samt att vara ledare i klassrummet. Samtliga lärare berättar att de ingriper direkt när det blir oroligt på lektioner men att tillvägagångssättet skiljer sig något mellan de tre arbetslagen vilket beror på utformningen av skolans lokaler. Varje arbetslag och spår har en egen matsal vilket ger en lugn miljö under matrasten. Lärarna berättar även att de jobbar för att det ska bli tystare i korridorerna utanför vissa klassrum. Elevhälsan berättar även att elevernas upplevelse av studiero kartläggs i individuella hälsosamtal.

I intervju med rektor framkommer att studieron i skolan generellt är god. Rektor berättar att konkreta mål och åtgärder kring studiero ingår i skolans utvecklingsplan. Rektor berättar vidare att lärare som upplever problem med att skapa studiero får stöd av rektor, biträdande rektor och arbetslagskollegor. Rektor gör vid behov lektionsbesök och har handledande samtal med elever och lärare i syfte att skapa förutsättningar för studiero.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för Skolinspektionens kvalitetsbedömningar:

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektor analyserar skillnader i betyg i olika ämnen och årskurser samt mellan resultat på nationella ämnesprov och slutbetyg. Granskningen visar dock att lärarna inte får tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg och göra likvärdiga bedömningar. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen utifrån den dokumentation Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Rektors analys av skillnader och avvikelser i bedömning och betygsättning

Skolinspektionens granskning visar att rektor har ett fungerande system för att diskutera och analysera skillnader och avvikelser i betyg. Av inkommen dokumentation och i intervju med rektor och lärare framkommer att skolledning och lärare analyserar betyg i olika ämnen och årskurser samt jämför resultat på nationella prov och ämnesprov med slutbetyg. Samtal och diskussioner sker i arbetslagsträffar och vid mitterminskonferensen. De nyinrättade pedagogiska konferenserna som leds av rektor är ytterligare ett forum. I intervju med rektor framkommer dessutom att rektor finns tillgänglig för handledning och diskussion kring betyg och bedömning.

Likvärdiga bedömningar och kvalitetssäkring av betyg behöver utvecklas

Skolinspektionens granskning visar dock att lärarna saknar förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg och göra likvärdiga bedömningar. I intervjuer med lärare och rektor framkommer att skolans lärare inte ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg och att det saknas samsyn och samverkan inom området. Granskningen visar att lärarna inte fullt ut använder till exempel Skolverkets olika stödmaterial, för att säkerställa likvärdiga bedömningar och betygsättning. Detta beskrivs nedan i avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor skapar förutsättningar för lärare att kvalitetssäkra sina betyg för att säkerställa likvärdiga bedömningar.

Skolinspektionens granskning visar att rektor inte ger lärare förutsättningar att göra likvärdiga bedömningar och kvalitetssäkra sina betyg.

Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektor se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Samsyn för likvärdiga bedömningar och betyg saknas

Av inkommen dokumentation och i intervju med rektor framkommer att det finns planerat utrymme för lärarna att ha sambedömning och diskussioner kring bedömning och betygsättning vid exempelvis ämneslagsträffar. Utöver det har rektor innevarande läsår inrättat rektorsledda pedagogiska konferenser där rektor har för avsikt att ta upp frågor om bedömning och betygsättning för diskussion och samtal. Rektor berättar att samrättning av nationella prov sker i viss utsträckning och att ett arbete för ökad samsyn och likvärdiga bedömningar i årskurserna 7 och 8 påbörjats i ämneslagen

innevarande läsår. Rektor berättar att resultatet av den analys rektor genomfört av bedömning och betygsättning visar att arbetet med likvärdig bedömning är den absolut största utmaningen för rektor. Rektor ser i sin analys att det är stor skillnad både mellan lärarna och mellan de tre arbetslagen i hur lärarna arbetar med bedömningar och betygsättning, det vill säga likvärdigheten. Som exempel på den begreppsförvirring och brist på samsyn som råder berättar rektor att de förekommer att No-ämnen bedöms som ett ämne snarare än fyra, att det förekommer bedömning av förmågor som inte tillhör något ämne och att systemet för så kallad F-varning används olika mellan arbetslagen. På fråga från Skolinspektionen om vilka verktyg lärarna använder i arbetet med likvärdiga bedömningar och att kvalitetssäkra betyg svarar rektor att lärarna har tillgång till Skolverkets bedömningsstöd och bedömningsportalen men att eftersom lärarna inte samverkar så används verktygen marginellt och likvärdig bedömning och betygsättning försvåras.

Av intervjuer med lärare framkommer att de saknar tillräckliga förutsättningar att samverka för att kvalitetssäkra bedömningar och betyg. I intervjuerna säger några av lärarna att de använder sig av Skolverkets bedömningsstöd, matriser och nationella prov i arbetet med bedömning och betygssättning. De uppger vidare att skolan planerar för samrättning av de nationella proven innevarande läsår. I intervju med lärare framkommer dock att de upplever sig ha för lite tid att diskutera och arbeta med likvärdiga bedömningar och att kvalitetssäkra betygsättningen. Några lärare uppger att inte alla lärare fått kompetensutveckling inom området. Lärarna berättar vidare att även om ett fåtal ämneslärare har kommit långt inom området, saknas samverkan och samsyn i arbetet med likvärdiga bedömningar och betygssättning. De uppger även att variationen i hur kollegor bedömer och betygsätter är stor. Även om lärarna vid Humleskolan ges vissa förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen, bland annat genom utrymme att diskutera bedömning och betygssättning på olika möten, visar granskningen också att det kan vara upp till enskilda lärare om sådana diskussioner kommer till stånd och om bedömningsstöd används samt att vissa lärare känner sig ensamma i detta arbete.

Skolinspektionen rekommenderar att rektor, som yttersta garant för att bedömningar och betygssättning sätts på rätt grund, säkerställer att skolans samtliga lärare regelbundet diskuterar och analyserar hur de bedömer elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven. Lärare behöver också ges möjlighet att använda olika metoder för detta arbete samt möjlighet att samverka både inom och mellan skolor.

Skolinspektionen rekommenderar vidare rektor att säkerställa att lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och kvalitetssäkra sina betyg. Regelbundna diskussioner om likvärdig bedömning och kvalitetssäkring i samband

med betygssättning ska ske mellan lärare och arbetslag och de lärare som är ensamma i sitt ämne ska ges möjlighet till samverkan med andra skolor i detta arbete. Här är det viktigt att lärarna ges förutsättning att kvalitetssäkra sin betygssättning, dels i relation till de nationella styrdokument, dels med varandra⁶

För att ge stöd till skolorna har Skolverket tagit fram bedömningsstöd som lärare bör använda sig av, även om alla inte är obligatoriska. Bedömningsstöden är en metod för skolan att se till att bedömningarna håller en likvärdig nivå med den nationella⁷. Rektor bör därför se till att lärarna använder verktyg som Skolverkets bedömningsstöd och att detta är förankrat hos alla lärare.

Rektor har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.⁸

⁶ (Skolverket (2016) Betygsskalan B och D, Stödmaterial, Reviderad version, Stockholm: Fritzes.

⁷ Se www.skolverket.se och flikarna "Prov och bedömning"-"Bedömning"-"Bedömningsstöd". Se också aktuell information på Skolverkets hemsida för vilka bedömningsstöd som är obligatoriska och inte.

⁸ Skolverket (2018), *Skolverkets allmänna råd och kommentarer, betyg och betygssättning*, Stockholm: Fritzes, s 22f.

På Skolinspektionens vägnar

X Jenny Fahlman

Beslutsfattare

Signerat av: Jenny Fahlman

X Yvonne Larsson

Föredragande

Signerat av: Yvonne Larsson

I handläggningen av ärendet har även Peter Sääw och Andrés Brink medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektor leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning har skolan ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 18 september 2018 och den 20 september 2018. Besöket genomfördes av Yvonne Larsson och Peter Sääw.

Humleskolan är en kommunal grundskola för elever i årskurs 7 – 9. Skolan är belägen i tätorten Bromölla i Bromölla kommun. I skolan får cirka 270 elever sin utbildning. Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor.